

SUBIRACHS A LA GALERIA EUDE

arnau puig

La Galeria Eude de Barcelona presenta des de l'11 de maig del 2017 una exposició d'obra sobre paper i escultura de Subirachs.

Subirachs, que el 1927 neix i creix al barri barceloní del Poblenou, es troba d'antuvi en un ambient no només d'agitació fabril, social i sindicalista, sinó també d'inquietuds intel·lectuals del tipus enciclopèdic dels ateneus obrers. Ben aviat, per qüestions dineràries i per la comprensió del seu pare per les aficions i els dots naturals del seu fill per les arts, començarà a treballar en un taller menestral d'oficis artesans: un daurador, afeccionat també a fer escultures de fang; un taller fàbrica d'escultures, d'Enric Monjo, i, finalment, el taller de l'escultor Enric Casanovas, sensible, innovador i amatent al sentit segon o tercer de l'art, que és el de desvetllar la sensibilitat tant de qui crea formes com de qui les contempla. I ja estem instal·lats en un petit obrador, primer casolà, després ampliat segons les possibilitats i els èxits de venda, en el qual comencen a sorgir formes que responen a la tradició figurativa de l'escultura, però també a la sensibilitat contemporània que tota forma és expressió no només de l'atracció sensible exercida pel model, que mou a fer el seu doble o còpia d'allò admirat, sinó que també l'escultura és l'expressió dels sentiments i dels recursos creatius de qui l'executa per unificar, en una forma pròpia, personalitzada, els propis sentiments i emocions subjectius i d'ofici experimentats, i també els d'aquells que hom creu que s'han de provocar per atraure els que no en són prou conscients a la sensibilitat i els sentiments produïts per l'entorn, tant humà com social. L'escultura esdevé el factor concret de la subjectivitat creadora i de l'objectivitat que cal al perceptor.

Aquest aparent embolic de mots i conceptes és l'indicatiu dels trets generals de l'obra de Subirachs, tant pel que fa a l'escultura com als dibuixos i gravats, ara exposats a la galeria Eude. Les formes, més que les d'un model –de quin model parlaríem?–, són l'objectivació de sentiments i intencionalitats de qui les crea i de qui les ha de consumir. Subirachs s'emplaça al bell mig de la polarització: subjectivitat-creació, objectivitat-consum.

Així, començà reduint aquelles formes mòrbides, dites mediterrànies, del mestre Casanovas vers una angulositat constructivista que permetia crear plans energètics inequívocs sense assassinar la forma viva subjacent. Després es va decantant per romandre només en la geometria. Aquesta unilateralitat el portà a fer-se construir un estudi racionalista però amb les amabilitats que assolissin tòrcer els angles. Aquesta recerca el menà vers una amalgama sintètica entre abstracció i realitat natural, en què les formes geomètriques en fondre's amb les naturals s'omplien de vida coneguda, o viceversa, les formes naturals, cossos humans inclosos, es diluïen en les geometries abstractes producte de l'estructura de taula de dibuix.

Finalment, el treball i la reflexió el portaren vers una síntesi entre buits i plens en què intervenia intensament el joc visual de l'observador. Aquesta nova faceta el va fer pensar que podria assumir el complement escultòric de la façana de la Passió de la Sagrada Família, que és un constant joc entre els buits que determinen els plens i plens que generen buits, creant aquell contrast formal expressiu que podria ser la joia i el dolor del cos sotmès a les contradiccions de la realitat. Potser per aquí cal pensar que Subirachs va acostar-se al parabolòide hiperbòlic gaudinià, però sense aconseguir assumir-lo. Arquitectònicament, la façana de la Passió encara resulta freda i no ofereix els constants sobresalts que mou l'acció directa de Gaudí.

Tanmateix, Subirachs ha omplert una part de la nostra terra, i arreu, amb escultures commemoratives sense allunyar-se gaire ni de l'objectivitat ni de la subjectivitat, fent que tant els ciutadans que manen com els que obeeixen se sentint reflectits en aquells jocs visuals de turgències, angulositats, plens i de buits.

A la imatge, Laberint de Subirachs.